

Een nieuwe visie op de collecties

(uit: collectiebeleidsplan UvA Erfgoed, vastgesteld 2012)

In de afgelopen decennia hebben zowel het Allard Pierson Museum als de Bijzondere Collecties grote veranderingen ondergaan.

Bij de Bijzondere Collecties is een sterke verbreding opgetreden van de taakstelling voor de organisatie. Het accent ligt vanouds op de collectievorming, het beheer van de collecties, de fysieke beschikbaarstelling en informatievoorziening, ten behoeve van onderwijs en wetenschap. In de afgelopen decennia is de opbouw van een *digitale bibliotheek* ten behoeve van onderwijs en wetenschap steeds belangrijker geworden. Dat geldt ook voor de *publiekspresentaties*. De Bijzondere Collecties manifesteren zich steeds meer als een museale instelling met exposities, presentaties en evenementen, die als etalage en uithangbord van de Universiteit van Amsterdam fungeert. In 2013 verkrijgen de Bijzondere Collecties de status van geregistreerd museum, een status die het Allard Pierson museum al sinds 2005 bezit.

De klassieke rol van de Bijzondere Collecties zal in de komende jaren van groot belang blijven (met een groeiend publiek van studenten en onderzoekers), terwijl de digitale bibliotheek en de publieksfunctie tot twee volwaardige nieuwe pijlers zullen uitgroeien. Het Allard Pierson Museum kent een geheel andere oorsprong en ontwikkeling. De hechte band die in het verleden bestond met onderwijs en onderzoek aan de UvA is op de achtergrond geraakt ten gunste van een meer algemene museale rol. De gehele collectie is ontsloten en deels gedigitaliseerd. Voor de komende periode is de ambitie geformuleerd en uitgewerkt om het museum op alle facetten grondig te vernieuwen.¹ Tegelijkertijd worden de faciliteiten voor het publiek gemoderniseerd. De ruimte voor tijdelijke tentoonstellingen is in 2011 aanmerkelijk vergroot. Onderdeel van de vernieuwingsplannen is ook de inrichting van een nieuwe, dynamische collectiepresentatie.

De bredere Erfgoedorganisatie, waarin het Allard Pierson Museum en de Bijzondere Collecties zijn ondergebracht, heeft geleid tot een nieuw model, met drie hoofdtaken:

- het beheer en behoud van de collecties,
- het bedienen van onderwijs en wetenschap,
- het vervullen van een museale publieksfunctie en een representatieve functie voor de UvA.

Het geheel aan erfgoedcollecties van de UvA vormt de voedingsbodem voor de invulling van deze hoofdtaken. Het is daarbij van groot belang om de beoogde gebruikers van de collecties nauwgezet in beeld te houden.

1.1. Collecties en kennisdomeinen

Om de beoogde gebruikers van de collecties over de gehele breedte van de beleidsterreinen van de Erfgoedorganisatie goed te kunnen bedienen, moeten de collecties steeds meer vanuit dat perspectief benaderd worden. Door een indeling in *kennisdomeinen* is een eerste grote stap in die richting gezet. Kennisdomeinen hebben de vakgebieden die met de collecties kunnen worden bediend als uitgangspunt. Het is dus geen hiërarchische of systematische indeling, maar een pragmatische

---

¹. Zie onder meer de brochure: *Allard Pierson Museum. Waar archeologie de toekomst heeft!*, Amsterdam 2012.

benadering om het gebruik van de collecties voor onderwijs en wetenschap, digitale bibliotheek en museum en een bredere publieksgroep zoveel mogelijk te stimuleren. De kennisdomeinen zijn niet direct gerelateerd aan kwantitatieve of kwalitatieve aspecten van de betreffende collecties, maar aan de mate van activiteit die op de verschillende gebieden, voor onderwijs en onderzoek en op museaal en representatief gebied, mogelijk en gewenst is. De aan kennisdomeinen verbonden formatie van conservatoren is idealiter vooral afhankelijk van de mate van activiteit.

Deze aanpak maakt een meer gedifferentieerde en dynamische benadering mogelijk. Het geheel van erfgoedcollecties wordt niet als een statisch gegeven beschouwd. Er kunnen externe ontwikkelingen van invloed zijn (politiek en beleid, onderzoek en onderwijs, maatschappelijk en particulier initiatief). Er kunnen zich grote nieuwe collecties aandienen en vanuit onderwijs en onderzoek kunnen nieuwe vragen opkomen en nieuwe onderzoeksgebieden worden gedefinieerd, die tot nieuwe kennisdomeinen leiden. Zo is in 2012 een nieuw kennisdomein gevormd, dat van de uitvoerende kunsten, als gevolg van de opname van de collecties van het Muziek Centrum Nederland en het Theater Instituut Nederland.

1.2. Het benoemen van kennisdomeinen

Om te komen tot een indeling in kennisdomeinen is uitgegaan van de historisch gegroeide situatie, waarin een groot aantal gedifferentieerde zwaartepunten was benoemd. Deze zwaartepunten waren deels gebaseerd op inhoudelijke samenhang (Universiteitsmuseum, Allard Pierson Museum, kerkelijke collecties, etc.) en soms op vorm- of materiaalovereenkomsten (gedrukte werken, handschriften, etc.). De nieuw benoemde kennisdomeinen zijn nadrukkelijk geformuleerd vanuit het perspectief van de gebruikersgroepen, met inachtneming van de historische situatie en het bestaande collectieprofiel.

De archeologische collecties van het Allard Pierson Museum zijn op vele terreinen te verbinden met onderwijs en onderzoek van het nieuwe [Amsterdam Centre for Ancient Studies and Archaeology](#) (ACASA). De meest expliciete verbindingen liggen bij het Amsterdams Archeologisch Centrum (AAC) via de leerstoelen Klassieke archeologie en kunstgeschiedenis der Oudheid, Archeologie van de pre-Romeinse culturen in centraal Italië, Archeologie van West-Azië en Historische archeologie van de middeleeuwen. Bij de Kunstgeschiedenis, Oude geschiedenis en Klassieke talen (o.a. leerstoel Hettitisch en de verwante Anatolische talen en culturen) zijn ook sterke verbindingen op onderzoeksgebied. Verder wordt er intensief samengewerkt met Museumstudies (onderwijs: jaarlijkse cursus museumarcheologie) en Mediastudies (via EU onderzoeksprojecten). Opvallend is dat grote clusters erfgoed tot het domein behoren van kleine, opgeheven of sterk van karakter veranderde onderwijsinstututen of leerstoelgroepen. Egyptologie is ook opgeheven en bestaat aan de UvA alleen bij het Allard Pierson Museum. Toch worden deze collecties nog steeds actief ingezet, maar dan voor andere studies, zoals Museumstudies, Conservering en restauratie en Mediastudies.

In de laatste halve eeuw is er een duidelijke tendens waar te nemen op het gebied van onderzoek en onderwijs naar interdisciplinariteit en het grotere verband van de cultuurgeschiedenis, met name binnen periodes. Daarom ligt een chronologische indeling van de kennisdomeinen met als overkoepelende term 'cultuurgeschiedenis' in een aantal gevallen voor de hand. Zo kan de cultuurgeschiedenis van de Klassieke Wereld verbonden worden aan de collecties van het Allard Pierson Museum en aan de klassieke literatuur in het bezit van de Bijzondere Collecties.

Op basis van bovenstaande overwegingen worden binnen UvA Erfgoed momenteel vijftien kennisdomeinen onderscheiden en binnen het Allard Pierson Museum vier. Ze kunnen beschouwd

worden als het aanbod aan onderwijs en onderzoek, gezien vanuit de collecties. Omgekeerd moet steeds beter worden gekeken naar de vraagkant, zoals die blijkt uit de disciplines en zwaartepunten die de UvA onderscheidt. Geconstateerd moet worden dat het gebruik van collecties voor onderwijs en onderzoek vooral plaatsvindt binnen de brede alfa-wetenschappen en in mindere mate op gamma- en bèta-terreinen of in de geneeskundige disciplines. Op alle terreinen kunnen de collecties niettemin bijdragen aan de representatie van de vakgebieden.

1.3. Thematische clusters en collecties

Binnen de kennisdomeinen vallen verschillende typen collecties:

- *Archieven* (één archiefvormer) bestaan uit stukken die 'naar hun aard bestemd zijn' in dat archief te berusten; afgedwaald (buiten dat archief) zijn zij verzamelde stukken. Een archief is niet een bijzonder soort herkomstcollectie. Weliswaar heeft het materiaal in beide gevallen een gemeenschappelijke herkomst, maar het selectiecriterium verschilt. De collectie als eenheid is bij een herkomstcollectie bepaald door inhoudelijke factoren (de verzamelaar heeft een bewuste keuze gemaakt), het criterium voor archief is strikt formeel: het archief ontstaat zonder dat daar bewuste keuzes aan ten grondslag liggen.
- *Herkomstcollecties* (één collectievormer) zijn buiten de bibliotheek of het museum ontstaan. Zij zijn verzameld rond één of enkele thema's, maar worden niet primair als themacollectie beschouwd. Herkomstcollecties kunnen een archivalische kern hebben: de verzamelaar heeft dan (delen van) zijn eigen archief gebruikt als basis voor een verzameling van materiaal op het terrein van zijn belangstelling. Herkomstcollecties en themacollecties kunnen archiefstukken bevatten, maar vormen daarmee geen archief.
- *Themacollecties* (diverse bronnen, binnenshuis gevormd) zijn door de bibliotheek of het museum zelf samengesteld uit losse items of (delen van) verzamelingen. Aan herkomstcollecties en archieven zal altijd ook wel een thema toe te kennen zijn, maar zij worden primair op een andere manier onderscheiden. Daarnaast kunnen zwaartepunten worden onderscheiden. Het gaat hier niet om afgebakende collecties, maar om onderwerpen of thema's waarmee UvA Erfgoed zich onderscheidt (bijvoorbeeld Gouden Eeuw, Amsterdam).

1.4. Validatie van collecties

Voor het maken van beleid en het prioriteren van werkzaamheden is het van belang om afzonderlijke collecties te beoordelen, te valideren. Collecties met een grote intrinsieke waarde voor onderwijs en onderzoek of juist met een grote attractieve waarde voor een breder publiek komen eerder in aanmerking voor uitbreiding, beheer en behoud, ontsluiting, digitalisering of presentatie dan andere collecties. Bovendien kan een goed inzicht in de waarde leiden tot een beter collectieprofiel, dat sturend zal worden voor het beleid van UvA Erfgoed.

De enorme omvang van de erfgoedcollectie van de UvA en de historische sterke focus op afzonderlijke items in plaats van collecties maakt het niet gemakkelijk om een dergelijke waardering van de collecties uit te voeren. Van een aantal collecties is bekend dat zij van nationaal of zelfs internationaal belang zijn, maar in veel gevallen is het pas mogelijk om tot een betrouwbare validatie te komen wanneer een complete collectiebeschrijving is gemaakt. Daarom zal het nog jaren duren voordat een

betrouwbaar en compleet overzicht kan worden verkregen. Het actieve beleid van UvA Erfgoed zal zich in hoofdzaak richten op de gebieden waarvan betrouwbare en gefundeerde collectiegegevens beschikbaar zijn. In ieder geval zal de validatie van collecties moeten plaatsvinden voorafgaand aan elke ingrijpende actie. Validatie zal in alle gevallen worden toegekend en gemotiveerd door de conservatoren.

Een bruikbaar en nationaal geaccepteerd valideringssysteem is ontwikkeld door het Instituut Collectie Nederland en het Deltaplan voor Cultuurbehoud. Valideren vindt plaats door het toekennen van een A-, B-, C- of D-status. In het kort kunnen die als volgt omschreven worden:

Bij *A-collecties* gaat het vaak om de top van het Nederlands cultuurbezit, om collecties met objecten die onvervangbaar en onmisbaar zijn. Maar alleen stellen dat een object een topstuk is en dus tot een A-collectie behoort, is niet voldoende. Voor A-collecties gelden de volgende criteria:

- Objecten refereren aan belangrijke personen en gebeurtenissen in de geschiedenis (symboolwaarde);
- Objecten tonen een belangrijke fase in de ontwikkeling van de kunst, cultuur of wetenschap (schakelfunctie);
- Er valt, wanneer er (nagenoeg) geen andere gelijksoortige objecten of collecties zijn, belangrijke informatie aan af te lezen (ijkwaarde).

B-collecties bevatten objecten die niet van het allergrootste cultuurhistorische belang zijn, maar wel erg attractief en presentabel zijn:

- Objecten bezitten binnen de desbetreffende collectie een bijzondere waarde, die het best kan worden aangeduid met 'attractie- of presentatiewaarde';
- Objecten bezitten vanwege hun herkomst een bijzondere en verplichtende waarde (genealogische waarde);
- Objecten zijn onderdeel van een geheel dat als zodanig een bijzondere waarde bezit (ensemblewaarde);
- Er zijn belangrijke gegevens aan af te lezen, die niet zijn vervat onder de categorie A (documentatiewaarde).

C-collecties vormen een restcategorie: het zijn collecties met objecten die wel binnen de doelstelling van de organisatie passen, maar die niet zo belangrijk zijn dat ze de collectie tot een A- of B-collectie maken. Het gaat hier met name om collecties die als geheel interessant zijn voor wetenschappelijk onderzoek, maar waarvan de onderdelen niet van groot belang zijn.

D-collecties bevatten objecten die eigenlijk niet in de instelling thuishoren. Het kan gaan om voorwerpen die weliswaar een grote cultuurhistorische waarde hebben maar die niet binnen het collectieprofiel van de eigen instelling passen, of om objecten die nauwelijks cultuurhistorische waarde hebben ('rekwisieten').

Collecties die niet tot een van de zwaartepunten van UvA Erfgoed behoren, worden automatisch een C- of D-collectie, tenzij er voldoende argumenten te vinden zijn voor het vaststellen van een nieuw kennisdomein waarin de collecties ondergebracht kunnen worden. Binnen de Bijzondere Collecties is een speciale categorie die van de doubletten, een fenomeen dat in meer museale collecties zelden voorkomt. D-collecties, waaronder dus ook doubletten, komen in principe in aanmerking voor afstoting.

2. Kennisdomeinen Allard Pierson Museum

2.1. Archeologie en cultuurgeschiedenis van het Oude Egypte

Dit kennisdomein omvat de archeologie en cultuurgeschiedenis van het Oude Egypte in de ruimste zin van het woord. Geografisch is het niet alleen beperkt tot Egypte binnen de huidige landsgrenzen, maar ook het noordelijke deel van het huidige Soedan valt eronder. In tijd gaat het om de periode van rond 7000 v. Chr. (Neolithicum) tot in ieder geval 640 n. Chr. (Arabische inval). De onderzoekstraditie is nauw verbonden met de studierichtingen Egyptologie (Leiden), OudEgyptische taal- en letterkunde (in Leiden, aan de UvA van 1932 tot 1988).

Positionering

De Egyptische collectie behoort samen met die van het Rijksmuseum van Oudheden tot de belangrijkste in Nederland. Het museum heeft sinds twintig jaar een eigen opgraving in Egypte (Tell Ibrahim Awad) en ontvangt (inter)nationaal onderzoekers die de collectie op onderdelen raadplegen, bestuderen en erover publiceren, ook via bestandscatalogi van tentoonstellingen. Alle musea met Egyptische collecties van enig belang werken nauw samen in het Comité Internationale pour l'Égyptologie (CIPEG), een onderdeel van de internationale museumvereniging ICOM.

Verzamelprofiel

De Egyptische collectie telt circa 2300 objecten, waarvan circa 600 in de opstelling. Zwaartepunten zijn collecties die te maken hebben met het leven na de dood, en meer in het bijzonder uit de Pre- en Protodynastische periode, de Amarna-periode en de Grieks-Romeinse tijd.

De collectie bestaat uit:

- 180 stuks sculptuur
- 95 stuks stenen vaatwerk en paletten
- 350 (vuur)stenen gebruiksvoorwerpen
- 300 stuks aardewerk
- 200 bronzen objecten
- 460 terracotta's
- 150 sjawabti's
- 10 sarcofagen
- 500 sieraden, amuletten en scarabeeën
- 350 papyri
- 20 mensen- en dierenmummies
- 5 houten modelboten
- 30 voorwerpen van leer en riet

Het Allard Pierson Museum beschikte over een klein aantal beschreven papyri, waaronder wel een complete Dodenboekpapyrus uit de Romeinse tijd. In 2012 is het aantal papyri echter uitgebreid tot 350, toen de papyruscollectie van de Bijzondere Collecties overgedragen is aan het Allard Pierson Museum.

Belangrijkste collecties

- Collectie F.W. von Bissing
- Collectie C.W. Scheurleer
- Collectie N. van Leer

- Collectie C.P. Dobber
- Archeologisch Instituut van de Universiteit van Utrecht

2.2. Archeologie en cultuurgeschiedenis van het Nabije Oosten

Dit kennisdomein bestrijkt de periode van 5000 v. Chr. – 600 n. Chr. De term Nabije Oosten duidt het gebied van Iran tot de Turkse westkust en de Levant aan. Cultuurhistorisch vallen vele beschavingen die over een zeer lange periode in dit gebied bestaan hebben onder deze aanduiding. De onderzoekstraditie van dit kennisdomein is sterk verbonden met Assyriologie, de archeologie van het Nabije Oosten ook wel aangeduid als West-Azië.

Positionering

Op nationaal niveau is het Rijksmuseum van Oudheden het enige andere grote museum in Nederland met een afdeling Nabije Oosten. Het Nabije Oosten is aan de UvA vertegenwoordigd via een bijzondere leerstoel Hettitisch en de verwante Anatolische talen en culturen alsmede de geschiedenis van Anatolië in de preklassieke periode (vanwege de Allard Pierson Stichting) en sinds kort ook via de bijzondere leerstoel Archeologie van West-Azië. Er is veel contact met het Nederlands Instituut van het Nabije Oosten (NINO) in Leiden en het Nederlands Instituut in Turkije (NIT in Istanbul). De vondsten uit Selenkahiye zijn jarenlang onderzocht door studenten en medewerkers onder leiding van prof. Maurits van Loon en door hem gepubliceerd. Op internationaal niveau is er goed contact met verwante musea in Europa.

Verzamelprofiel

De collectie Nabije Oosten telt ongeveer 2600 objecten. Onder het Nabije Oosten rekenen we objecten tot aan het begin van de Byzantijnse tijd (395 n. Chr.).

- Iraanse collectie (aardewerk en brons)
- Mesopotamische collectie (collectie rolzegels, kleitabletten, aardewerk)
- Anatolische collectie (aardewerk, o.a. uit Troje, afgietsels Phrygië)
- Syrische vondsten van de opgravingen van de Universiteit van Amsterdam (in Selenkahiye en Mureybit (vooral aardewerk)

Belangrijkste collecties

- Collectie J. van Lier
- Collectie Kremer
- Collectie Levelt
- Collectie Polet-Haage
- Collectie C.W Scheurleer (Cyprus)
- UvA-opgravingen M. van Loon in Selenkahiye
- Collectie J. Kist (rolzegels)
- Collectie J.A. Dortmund (kleitabletten, rolzegels)

2.3. Archeologie en cultuurgeschiedenis van de Klassieke Wereld (Grieken, Etrusken en Romeinen)

Dit kennisdomein bestrijkt de Griekse wereld, de Etrusken en de Romeinse wereld en loopt chronologisch van ca. 1000 v. Chr tot 500 n. Chr. Het is van oudsher een van de belangrijkste verzamelgebieden met veel aandacht voor Griekse vazenschilderkunst, Etruskische cultuur en Romeinse sculptuur en glas. De onderzoekstraditie is aan de UvA gekoppeld aan de studies Mediterrane archeologie, Oude geschiedenis en Kunstgeschiedenis.

Positionering

Op nationaal niveau is het Rijksmuseum van Oudheden het enige andere grote museum in Nederland met een afdeling over de Griekse wereld, de Etrusken en het Romeinse Rijk. Er wordt veel wetenschappelijk onderzoek (materiaalonderzoek of archiefonderzoek) aan de collectie gedaan door de conservatoren, onderzoekers van de UvA (of daarbuiten) en studenten. Deze onderzoeken monden uit in eigen publicaties van onderdelen van de collecties of in (inter)nationale publicaties. De collectie is op onderdelen gepubliceerd in aparte bestandscatalogi en de *Allard Pierson Series*.

Verzamelprofiel

De Griekse afdeling omvat circa 6500 objecten, vooral vaatwerk en figurines van aardewerk, sculpturen, sieraden, gebruiksvoorwerpen van brons en bronzen wapens uit de Griekse Voortijd, de Geometrische periode, de Oriëntaliserende periode, de Archaïsche periode, de Klassieke periode en de Hellenistische periode. Binnen deze afdeling vallen ook objecten uit de Griekse koloniën in Ionië, Zuid-Italië en Sicilië. Een zwaartepunt is de verzameling beschilderd aardewerk uit Korinthe en Athene en hun koloniën. Een tweede zwaartepunt is de verzameling terracotta figurines uit alle regio's en perioden. Tot dit kennisdomein rekenen we ook de Cyprus-collectie (stenen beitels, bijlen en dissels, verzamelingen aardewerk, steensculptuur en brons).

De Etruskische collectie omvat circa 1100 objecten, vooral aardewerk, sculpturen, sieraden, gebruiksvoorwerpen van brons en bronzen wapens uit de Villanova-periode, de Oriëntaliserende periode, de Archaïsche periode en de Klassieke en Hellenistische periode.

De Romeinse collectie loopt vanaf de vestiging van Rome in 753 v. Chr. tot aan het eind van de antieke oudheid rond 500 n. Chr. Het betreft een verzameling van ongeveer 3800 objecten uit het gehele Romeinse Rijk: beelden, sarcofagen, frescofragmenten, mozaïeken, olieflesjes, kannen, schalen en vazen van aardewerk (terra sigillata) en glas, olielampjes, edelstenen, munten en wapens. Zwaartepunten zijn de Romeinse portretten, voorwerpen uit het dagelijks leven en een collectie Romeins aardewerk uit Noord-Afrika. En een collectie Romeins glas dat een overzicht geeft van de verschillende technieken en gebruiken van glas.

De collectie Gipsen omvat circa 300 kopieën van beelden uit de klassieke oudheid en gaat over de uiteenlopende aspecten van de nawerking en receptiegeschiedenis van de Klassieke Oudheid in de Europese (cultuur)geschiedenis vanaf de middeleeuwen tot de moderne tijd.

Belangrijkste collecties

- Collectie C.W. Scheurleer
- Collectie Theodor (Attisch zwartfigurig aardewerk)
- Collectie Veth (munten)
- Collectie J. Six (Griekse vazen)
- Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten in Den Haag (gipsen beelden)
- Rijksakademie in Amsterdam (gipsen beelden)

2.4. Archeologie en cultuurgeschiedenis van de middeleeuwen (ca. 500 – ca. 1500)

Dit kennisdomein bestrijkt de cultuurgeschiedenis van de middeleeuwen van circa 500 tot circa 1500. Het valt uiteen in de archeologische en de bibliotheekcollectie.

Het eerste deel heeft vrijwel geheel betrekking op de archeologie en cultuurgeschiedenis van de Koptische periode (ca. 300 – ca. 1000 n. Chr.), vertegenwoordigd door collecties in het Allard Pierson Museum. Het zwaartepunt in deze vroegchristelijke collectie wordt gevormd door textilia. Dit materiaal van in hoofdzaak linnen en wol, doorgaans te vergankelijk om te blijven bestaan, is door de bijzondere omstandigheden van de droge Egyptische omgeving vaak goed bewaard gebleven. Het betreft meestal (delen van) kleding, afkomstig uit graven. Het Allard Pierson Museum beheert nu de grootste Nederlandse collectie op dit gebied, verrijkt door de collecties van het Gemeentemuseum in Den Haag en het Textielmuseum in Tilburg.

Het tweede deel heeft vrijwel geheel betrekking op de hoog- en laatmiddeleeuwse bibliotheekcollectie. Als gevolg van de Alteratie van 1578 werden de Amsterdamse kloosters opgeheven en werden de kloosterbibliotheken geconfisqueerd door de stad. Zij vormden de basis voor de nieuwe Stadsbibliotheek, waaruit de Universiteitsbibliotheek is voortgekomen. De Stadsbibliotheek bevatte een aantal handschriften en gedrukte werken van vóór de zestiende eeuw. Deze in oorsprong kleine collectie werd in de loop der eeuwen uitgebreid met circa 200 andere middeleeuwse handschriften en circa 500 vijftiende-eeuwse gedrukte werken: prototypografie en incunabelen. In de collectie van de kerkhistoricus Willem Moll (1812–1879) zijn verschillende handschriften met teksten uit de kring van de Moderne Devotie aanwezig.

Positionering

Door de gevarieerde inhoud zijn de collecties voor uiteenlopende onderzoekers van belang. De vroegmiddeleeuwse Koptische collecties worden vooral bestudeerd vanwege de grote textielcollecties en de objecten (o.a. grafstenen en liturgische voorwerpen zoals wierookvaten etc.) die gerelateerd kunnen worden aan de Koptische kloosters. Bij de middeleeuwse handschriften geeft de materiële vorm vaak aanleiding voor onderzoek. Regelmatige gebruikers zijn onderzoekers, docenten en studenten in de historische letterkunde en in de handschriftenkunde en boekwetenschap.

Collectieprofiel

- Koptische collecties
- Middeleeuwse handschriften
- Incunabelen
- Geschiedenis van het schrift en van schriftdragers

Belangrijkste collecties

- Collectie Koptische weefsels Gemeentemuseum Den Haag
- Collectie Koptische weefsels Textielmuseum Tilburg
- Collectie J.A. Dortmund